

PROP DE VOSALTRES

L'ensenyament escolar de la religió

Estimats diocesans:

Durant aquests dies passen davant dels nostres ulls les diferents escenes que recorden la vida, mort i resurrecció de Jesucrist. Els passos de Setmana Santa omplen els nostres carrers i ens complau poder explicar als més petits el significat del que veuen sobre una plataforma arrossegada per un gran nombre de persones: l'entrada de Jesús a Jerusalem aclamat com a rei pels qui porten palmes i rams a les mans, l'oració a l'hort, la institució de l'Eucaristia, la traïció de Judes, el prendiment, Jesús carregant la creu, la Verònica, el Cirineu, la crucifixió, la mort, la corona d'espines, els claus... Tots aquests moments ens interpel·len amb preguntes que, per descomptat, en tenim les respostes i tenim l'obligació de respondre-les.

L'explicació de la vida de Jesús des de Betlem fins al Calvari, la història del poble d'Israel i la seva esperança en la vinguda del Messies, la creació, l'origen i la composició del poble, Noè i el diluvi, Abraham i la fidelitat, Moisès i l'alliberament, els reis i els jutges, els profetes i els seus anuncis, els primers passos de la predicació dels Apòstols en les diferents ciutats de l'Imperi Romà, la història posterior de l'Església al llarg dels dos mil anys amb la seva llum i les seves ombres..., tots aquests continguts es donen a conèixer i s'avaluen a la classe de religió. Són part de la nostra història i el fonament de la nostra cultura occidental.

També hi ha espai per fer referència a les altres religions i confessions. S'explica el fonament del fet

religiós i es comparen els aspectes coincidents i divergents entre algunes creences. És un conjunt de coneixements que ajuden a entendre una mica millor l'ésser humà i les seves motivacions per creure i actuar d'acord amb les seves pròpies conviccions.

Per concretar aquest comentari i tenint present la fe majoritària de la nostra societat, em va interessar el títol d'una Tribuna del diari *La Vanguardia* (6 de març de 2022) que signava un grup d'intel·lectuals catòlics de la Fundació Joan Maragall: «Què perd la cultura si ignora el cristianisme?». Entre altres coses, s'hi pot llegir que des d'un punt de vista cultural la pèrdua més immediata és la d'una clau interpretativa de tota la nostra història. Socialment, el cristianisme aporta una intervenció assistencial immediata sense demanar

papers ni procedències; des d'una perspectiva existencial, una espiritualitat rica i variada, una obertura al sentit del misteri i una visió global del sentit de la vida; des de la dimensió ètica, podem fer al·lusió a la tríada de paraules de la Revolució Francesa —fraternitat, igualtat, llibertat— heretada dels valors cristians... Aconsello la lectura d'aquest article perquè és molt clarificadora per a la societat actual.

És cert que, com tota institució humana, l'Església té els seus punts foscos que allunyen moltes persones de la fe o provoquen la increença per falta de testimoniatge. Els catòlics actuals lamentem aquestes ombres del passat —i també del present— i demanem perdó, però considerem que les llums produïdes al llarg dels segles que han guiat gran part del camí del món occidental són molt més fortes, brillants i profitoses per a tota la humanitat. Afortunadament, molts no-creients reconeixen i agraeixen aquest gran llegat assistencial, cultural, ètic i de sentit en el qual s'han format.

Tot això em serveix per demanar als pares i als tutors legals que inscrivin els seus fills a classe de religió. També tots els alumnes més grans. Els proporcionarà les bases per a una educació integral tan necessària per aconseguir la seva plenitud personal i per a la promoció d'una consciència solidària que beneficiï tots els éssers humans.

Amb la meva benedicció i afecte,

† **Salvador Giménez Valls**
Bisbe de Lleida

NOTÍCIES

La Cursa SED de Maristes recull fons per a projectes solidaris a Àfrica

Després d'una aturada obligada de dos anys, els carrers de Lleida s'han tornat a omplir d'esportistes que han recorregut la **7a Cursa SED**. Aquesta cita atlètica té la característica que el **100% dels ingressos** dels participants es destinen en **projectes de cooperació** que organitza l'ONG Solidaritat, Educació i Desenvolupament, vinculada als Maristes. També destaca el caliu familiar, amb molts infants i joves que creuen l'arc de la meta per primera vegada.

Enguany, els 6.500 euros recollits es destinaran al projecte «Umeme Safi», que significa «electricitat neta» en suahili. Umeme Safi busca millorar la infraestructura d'algunes escoles del centre-est d'Àfrica a través de la instal·lació de plaques solars. També volem contribuir en la formació del professorat i alumnat en aspectes de sostenibilitat mediambiental, així com assegurar el bon funcionament dels laboratoris d'àmbit científic i tecnològic. El projecte es durà a ter-

me en tres escoles del centre-est d'Àfrica: Marist Boys Secondary School, Mwanza, Tanzània; Complex Scolaire Marcellin Mobatelli (Institut Bobokoli) Kinshasa, RD del Congo; i Institut de l'Enano, Kindu, RD del Congo.

Per fer possible l'esdeveniment solidari i esportiu, la Cursa SED compta amb cinquanta voluntaris i una quarantena d'empreses i establiments col·laboradors que faciliten la logística de la prova. També hi col·laboren la Paeria de Lleida, Esports de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Lleida. No hi ha faltat la Gallina Manyà, la mascota oficial de la cursa, que ha recordat que, davant les injustícies del nostre entorn, «no hem de ser gallines». Cal denunciar i moure'ns perquè els drets humans siguin reconeguts al món sencer, actuar perquè la cultura de la pau formi part de tots els paisatges humans. Abans del tret de sortida, els participants han fet present l'Àxel, un in-

fant que estava inscrit a la cursa i malauradament ens va deixar. 547 persones han realitzat la caminada i 198 runners han fet els 5 km. Un total de 745 inscrits.

CERCA DE VOSOTROS

La enseñanza escolar de la religión

Queridos diocesanos:

Pasamos por nuestros ojos durante estos días las distintas escenas que recuerdan la vida, muerte y resurrección de Jesucristo. Los pasos de Semana Santa llenan nuestras calles y a muchos complace poder explicar a los más pequeños el significado de lo que ven en una plataforma arrastrada por un gran número de personas. La entrada de Jesús en Jerusalén aclamado como rey por los que llevan palmas y ramos en las manos; la oración en el huerto, la institución de la Eucaristía, la traición de Judas, el prendimiento, cargado con la cruz, la Verónica, el cirineo, la crucifixión, la muerte, la corona de espinas, los clavos. Todos estos momentos sugieren preguntas y, por supuesto, hay respuestas adecuadas para ello. Tenemos obligación de responder.

La explicación de la vida de Jesús, desde Belén hasta el Calvario, la historia del pueblo de Israel y su esperanza en la venida del Mesías, la creación, el origen y la composición del pueblo, Noé y el diluvio, Abraham y la fidelidad, Moisés y la liberación, los reyes y los jueces, los profetas y sus anuncios, los primeros pasos de la predicación de los Apóstoles en las distintas ciudades del Imperio Romano, la historia posterior de la Iglesia a lo largo de los dos mil años con su luzes y sus sombras... todos estos contenidos se dan a conocer y se evalúan en clase de religión. Es parte de nuestra propia historia y fundamento de nuestra cultura occidental.

Hay espacio también para una referencia a las otras religiones y confesiones. Se explica el fundamento del hecho religioso y una comparativa de aspectos coincidentes y divergentes de algunas creencias. Es un conjunto de conocimientos que ayudan a entender un poco mejor al ser humano y sus propias motivaciones para creer y para actuar de acuerdo con sus propias convicciones.

Concretando este comentario en la fe mayoritaria de nuestra sociedad, me interesó el título de una Tribuna del periódico *La Vanguardia* (6 de marzo de 2022) que firmaba un grupo de intelectuales católicos de la Fundación Joan Maragall: «¿Que pierde la cultura si ignora el cristianismo?». Entre otras cosas se puede leer que desde un punto de vista cultural la pérdida más inmediata es la de una clave interpretativa de toda nuestra historia; socialmente el cristianismo aporta una intervención asistencial inmediata sin pedir papeles ni precedencias; desde una perspectiva existencial, una espiritualidad rica y variada, una apertura al sentido del misterio y una visión global del sentido de la vida; de la dimensión ética únicamente haremos alusión a la tríada de palabras de la Revolución Francesa —fraternidad, igualdad, libertad— heredada de los valores cristianos... Aconsejo la lectura de esa aportación porque es muy clarificadora para hoy.

Es cierto que, como toda institución humana, la Iglesia tiene sus puntos oscuros que alejan a muchos de la fe o provocan la increencia por falta de un testimonio. Los católicos actuales lamentamos esas sombras del pasado (y también del presente) y pedimos perdón pero consideramos que las luces producidas a lo largo de los siglos que han guiado gran parte del camino del mundo occidental son mucho más fuertes, brillantes y provechosas para toda la humanidad. Afortunadamente muchos no creyentes reconocen y agradecen ese gran legado asistencial, cultural, ético y de sentido en el que se han formado.

Todo esto me sirve para proponer a los padres y a los tutores legales que inscriban a sus hijos en la clase de religión. También a todos los alumnos mayores. Les proporcionará las bases para una educación integral tan necesaria para conseguir su plenitud personal y para la promoción de una conciencia solidaria que beneficie a todos los seres humanos.

Con mi bendición y afecto,

† Salvador Giménez Valls
Obispo de Lleida

L'Arxiprestat Seu Vella torna al Sant Crist de Balaguer

Un centenar de feligresos de l'Arxiprestat Seu Vella i Perifèria, així com altres persones acompanyades pel bisbe Salvador, l'arxipreste Mn. Víctor Martínez i altres mossens, van fer l'exercici del Viacrucis al Santuari del Sant Crist de Balaguer la tarda del primer diumenge de Quaresma. Arribats en autocar i vehicles particulars al peu de la Muntanya del Calvari, el grup va seguir les estacions monumentals amb actitud de silenci i de pregària, ajudats per les meditacions i cants concrets per la Unitat pastoral de Cappont. La quinzena estació es va resar al Santuari del Sant Crist on van ser acollits per Mn. Joan Pujol, el seu custodi, i les germanes clarisses van escenificar una dansa eucarística contemplativa d'adoració a Jesús ressuscitat. Cal destacar la unitat i germanor de tots els presents per començar la Quaresma amb veritable esperit de conversió.

El Bisbe va agrair als presents haver-se sumat a la celebració conjunta del Viacrucis animant a predicar el Crist i a seguir-lo, preparant el nostre interior i fent que les nostres comunitats siguin acollidores: «El Viacrucis és el camí de la creu en el que el cristià acompanya Jesucrist i ell ho fa en la nostra família, treball i parròquia». També va recordar les víctimes de la guerra a Ucraïna. L'acte es va acabar amb la vene-

ració del Sant Crist mentre les clarisses entonaven els *Goigs al Sant Crist de Balaguer*. Va ser un moment per recordar Mn. Pau Vidal, que ha estat custodi del Santuari durant divuit anys i sempre s'havia fet present en aquest Viacrucis que l'Arxiprestat Seu Vella organitza a l'inici de la Quaresma des del 2012, llevat de l'any passat a causa de la pandèmia.

El Santuari del Sant Crist està construït damunt de l'Església de Santa Maria d'Almatà. Acull la imatge de Jesucrist que segons la tradició fou esculpida en fusta per Nicodem ajudat pels àngels. Amb el temps i després de moltes incidències, la imatge arribà a Balaguer, on fou rescatada de les aigües del Segre per les germanes clarisses d'Almatà que la van custodiar a la seva església conventual. Cremada durant la Guerra Civil, la imatge actual és una rèplica que conserva el peu original salvat de les flames.

Reunió de la Xarxa d'Entitats Cristianes d'Acció Social i Caritativa

La Xarxa d'Entitats Cristianes d'Acció Social i Caritativa del Bisbat de Lleida es va reunir el dimecres 16 de març. La trobada va començar amb una pregària per la pau a Ucraïna. Precisament, a continuació els assistents van abordar la crisi humanitària provocada per la guerra a Ucraïna.

El bisbe Salvador i el delegat d'Acció de Pastoral Caritativa i Social, Joan Carles Nicuesa, van explicar les gestions que han fet en els darrers dies per donar suport a la comunitat ucraïnesa que es reuneix a l'Oratori de la Sang.

Els participants van valorar la trobada del mes passat entre les entitats de la Xarxa i l'alcalde Miquel Pueyo i la regidora de la Paeria, Mariama Sall, regidora de les Persones, Comunitat i Agenda 2030. Van valorar positivament l'actitud de l'alcaldia, tot esperant que doni fruits els mesos vinents. Després, les entitats participants en la trobada van reflexionar sobre les comissions de la Xarxa d'Entitats Cristianes d'Acció Social i Caritativa del Bisbat de Lleida que es troben en procés de reformulació.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

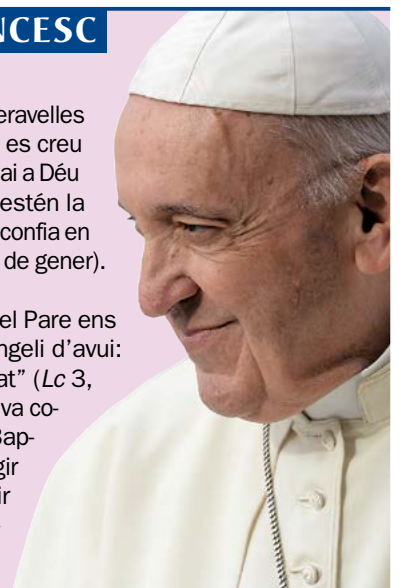
@Pontifex: «Sant Josep, tu que has estimat a Jesús amb amor de pare, protegeix els molts nens que no tenen família i desitgen un

papà i una mamà. Sosté els cònjuges que no aconsegueixen tenir fills, ajuda'ls a descobrir un projecte més gran» (5 de gener).

@Pontifex: «Tant de bo tots nosaltres fóssim a l'Església el que ja som en virtut del baptisme: profetes, testimonis i missioners del Senyor. Amb la força de l'Esperit Sant i fins als confins de la terra» (6 de gener).

@Pontifex: «El Senyor fa meravelles amb els petits, amb qui no es creu gran sinó que dona gran espai a Déu en la seva vida. El Senyor estén la seva misericòrdia sobre qui confia en Ell, i enalteix els humils» (8 de gener).

@Pontifex: «Quan resem, el Pare ens diu, com a Jesús en l'Evangeli d'avui: «Tu ets el meu fill, l'estimat» (Lc 3, 22). El nostre ésser de fills va començar el dia del nostre Baptisme, que ens va submergir en Crist i ens va convertir en fills estimats del Pare» (9 de gener).

La Setmana Santa a la nostra diòcesi

La diòcesi de Lleida obre avui, Diumenge de Rams, els actes de Setmana Santa amb les tradicionals celebracions del Diumenge de Rams. Les parròquies de la diòcesi portaran a terme els oficis de Setmana Santa (podeu consultar els horaris a la web del Bisbat). A més, la religiositat popular, després de dos anys d'aturada a causa de la pandèmia, tornarà a sortir al carrer.

Aquest Diumenge de Rams se celebrarà al barri de Pardinyes la tradicional **Processó de les Palmes**, pas que es porta sobre les espatlles. La figura, creada per l'escriptor lleidatà Jaume Gort, fa el seu recorregut pel barri a les 11.30 h, abans de l'inici de la missa a l'Església de Sant Salvador.

També, aquest Diumenge de Rams, tindrà lloc la **Processó de la Mare de Déu dels Dolors** que data de l'any 1753 i surt de l'Oratori de la Mare de Déu dels Dolors, situat al carrer Cavallers i seu de la Congregació dels Dolors. Serà a les 19.30 h, estarà encapçalada per l'esquadra dels Armats i formada per diferents passos en representació dels set Dolors de Maria, les vestes de les respectives confraries, els penitents, els populars portadors de Sant Llorenç i el tabernacle de la Mare de Déu dels Dolors.

La Catedral de Lleida acollirà el Dimarts Sant la **Missa Crismal** a les 19 h, abans a les 18.15 h hi haurà confessions. El Dimecres Sant, la Confraria del Crist de l'Agonia organitzarà la **Processó del Trasllet**. A les 19.30 h tindrà lloc la missa a l'Església de Sant Andreu i a les 20 h es farà el trasllat de sant Andreu a l'església romànica de Sant Martí. El Dijous Sant, la **Processó del Silenci** sortirà de l'església romànica de Sant Martí a les 00.00 h, organitzada per la Confraria del Crist de l'Agonia. El recorregut anirà des de Sant Martí fins a l'Oratori dels

Dolors per després tornar a Sant Martí a través del carrer Sant Carles.

La Confraria de Bombos y Tambores de la Casa d'Aragó farà la tradicional **Rompida de la hora** a les 00.00 h a la plaça de l'Escorxador. I, en acabar la Processó del Silenci, es farà la **Rompida del silenci** per acabar la Processó del Silenci. El matí del Divendres Sant diferents parròquies de la ciutat de Lleida organitzen el **Via Crucis** pels carrers de la ciutat.

La nit del Divendres Sant sortirà, des de l'Església de la Sang, la **Processó solemne i penitencial del Sant Enterrament**, organitzada per la Congregació de la Sang. La processó, encapçalada pels Armats de la Sang, treu al carrer diversos passos en una impressionant representació plàstica de la Passió i Mort de Crist, així com el magnífic i artístic tabernacle de la Mare de Déu de la Soledat, precedida pel Crist Jacent.

A les 21 h, partirà de l'Església de la Sang, al carrer Sant Antoni, i completarà el seu recorregut per l'avinguda Catalunya, el carrer Lluís Companys, Unió, Templers, c/ Acadèmia, c/ Alcalde Costa, Av. Catalunya. Acabarà a l'Església de la Puríssima Sang.

A la Granadella, el Divendres Sant se celebra el Via Crucis al matí, presidit pels Armats; a la tarda es preparen les quatre imatges (Natzarè, Pietat, Sepulcre amb el Crist desclavat, i Dolorosa) que sortiran a la **Processó de l'Enterrament**, i a la nit es fa la manifestació més icònica: el **desclavament**, únic a tot Catalunya, a les 22.00 h. El dia acaba amb la Processó de l'Enterrament, també anomenada del Silenci. La solemnitat finalitza el Diumenge de Pasqua, amb la Processó de l'Encontre, a les 13 h, després de la Missa Major, en què ressalta el **retrobrament** entre la Mare de Déu i Crist.

- **Diumenge de Rams:** la Processó dels Dolors recorre els carrers de Lleida a partir de les 19.30 h.
- **Dijous Sant,** a les 00.00 h, la Processó del Silenci sortirà de l'església romànica de Sant Martí.
- **Divendres Sant:** la Processó del Sant Enterrament sortirà de l'Església de la Sang a partir de les 21 h.
- La **Granadella** acollirà el **Desclavament** la nit de Divendres Sant

REFLEXIONS

Transhumanisme i narcisisme (i IV)

El model de l'autosuficiència està en la matriu del neoliberalisme, però no la del liberalisme clàssic d'Adam Smith (1723-1790) i David Ricardo (1772-1823), on és clau el principi de simpatia i la configuració de comunitats. El narcisisme postmodern és un producte lligat al neoliberalisme i a la hipercompetitivitat que en deriva. El model és un ésser dur i autosuficient, enamorat de si mateix.

El resultat d'aquest model és, en darrer terme, en la soledat. És difícil lligar aquesta utopia amb la naturalesa social i política de l'ésser humà i la seva necessitat de sociabilitat. Des del transhumanisme, però, es parteix del supòsit que els artefactes tecnològics intel·ligents seran capaços de pal·liar aquesta sensació de soledat quan emergeixi, que ens acompanyaran i ens donaran caliu, sense necessitat d'haver de suportar les mil contrarietats que comporta la convivència humana.

Encara que el transhumanisme es presenta socialment amb una infraestructura suposadament científica, es pot qualificar, sense embuts, de mite. És un mite de substitució, una gran narració que ve a omplir el buit deixat per la crisi dels grans relats. Contra la idea que el mite forma part de l'etapa primerenca de la civilització humana, és necessari afirmar que *mythos* i *logos* es necessiten mútuament i que mai no abandonem els relats mitològics. Canvien de forma, de contingut, però subsisteixen, perquè som consumidors de mites.

El mite de Narcís connecta amb l'ànima del transhumanisme, però Prometeu no ha mort del tot en la postmodernitat, perquè la fita d'aquesta ideologia és crear un ésser que tingui els mateixos atributs de Déu (eternitat, omnipresència, omnipotència), un ésser que enamori i sigui autosuficient.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

11. ■ Dilluns Sant (lit. hores: 2a setm.) [Is 42,1-7 / Sl 26 / Jo 12,1-11]. Sant Estanislau, bisbe de Cracòvia i mr. (1079); sant Isaac, monjo.

12. ■ Dimarts Sant [Is 49,1-6 / Sl 70 / Jo 13,21-33.36-38]. Sant Juli I, papa (romà, 337-352); sant Damià, bisbe; santa Vísia, vg. i mr.; sant Zenó.

13. ■ Dimecres Sant [Is 50,4-9a / Sl 68 / Mt 26,14-25]. Sant Hermenegild, príncep hispànic, mr. (586); sant

Martí I, papa (649-656) i mr.; santa Agatònica, mr.

14. □ Dijous Sant [Missa de la Cena del Senyor: Ex 12,1-8.11-14 / Sl 115 / 1Co 11,23-26 / Jo 13,1-15]. Sant Tiburci, mr.; sant Lambert, bisbe; santa Domnina, vg. i mr.

15. ■ Divendres Sant [Celebració de la Passió del Senyor: Is 52,13-53,12 / Sl 30 / He 4,14-16;5,7-9 / Jo 18,1-19.42]. Sant Telm (denominació amb

què és conegut popularment el beat Pedro González), rel. dominicà de Galícia; sant Crescent, mr.; santes Basíllia i Anastàsia, mrs. a Roma; sant Damià.

16. ■ Dissabte Sant. Sant Toribi de Lièbana, bisbe; santa Engràcia, vg. i companys mrs. a Saragossa; sant Benet Josep Labre, captaire.

17. □ Diumenge vinent, Pasqua de Resurrecció del Senyor (lit. hores: prò-

pia) [Vetlla: després dels textos de la Llei i dels Profetes, Rm 6,3-11 / Sl 117 / Lc 24,1-12. Missa del dia: Fets 10,34a.37-43 / Sl 117 / Col 3,1-4 (o bé: 1Co 5,6b-8) / Jo 20,1-9 (o bé: Lc 24,1-2); o bé a la Missa vespertina: Lc 24,13-35]. Sants Elies, Pau i Isidor, monjos i mrs. a Còrdova; sant Anicet, papa (siríac, 155-166) i mr.; sant Robert, abat; beat Baptista Spagnoli, rel. carmelità.

Diumenge de Rams (C)

COMENTARI

«Pare, confio el meu alè a les vostres mans»

Entrem de ple en la Setmana Santa on contemplarem la passió, mort i sobretot la resurrecció de Jesús. És un bon moment per a viure amb Jesús la passió i mort de tantes persones que avui també porten la seva creu i agonitzen en vida. Les lectures d'avui ens conviden a plantejar-nos quina és la nostra actitud, com actuem. Veiem a l'Evangelí: *els deixebles que el deixaren sol i se n'anaren*. El mateix Pare nega Jesús. I la multitud que crida (potser els mateixos que abans l'han aclamat?): *Mateu-lo aquest; indulteu-nos Bar-Abàs...* I més tard criden: *crucifiqueu-lo, crucifiqueu-lo*. Hi ha les autoritats i els soldats que li diuen: *Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix; i el criminal que l'insulta*. Però tenim també persones valentes, al costat de Jesús en els moments difícils com *els seus adictes que l'acompanyen, el lloen i l'aclamen*. I *Simó de Cirena i les dones que el planyien*. També el mateix Pilat que intentava *deixar-lo lliure*. I un dels criminals que li diu: *Jesús recordeu-vos de mi quan arribeu al vostre Regne*. Veient com pateix Jesús al llindar ja de la mort el reconeix com a innocent que li pot obrir les portes del paradís. I el centurió, que *després de veure el que havia passat, en donava glòria a Déu i deia: És veritat, aquest home era innocent*. Què va veure en Jesús aquest centurió acostumat a moltes crucifixions per a descobrir en Jesús un veritable innocent? *I tota la gent que era present en aquest espectacle després de contemplar tot el que havia passat se'n tornava donant-se cops al pit*, per tant, reconeixent el seu pecat. Trobem *Josep d'Arimatea i les dones que l'havien seguit des de Galilea*. Però Jesús posa sobretot tota la confiança en el Pare: *Pare confio el meu alè a les vostres mans*. Ser fill de Déu no li ha estalviat ni els sofriments ni la mort. Però el final és que: *Tothom al cel, a la terra i sota la terra reconegui que Jesucrist és Senyor a glòria de Déu Pare*. El final és sempre la Resurrecció. Acompanyem Jesús sofrent amb la nostra vida, la nostra valentia i al costat sempre dels que sofreixen.

Mn. Jaume Pedrós

► Lectura del llibre d'Isaïes (Is 50,4-7)

El Senyor Déu m'ha donat una llengua de mestre perquè, amb la paraula, sàpiga sostenir els cansats. Un matí i un altre em desvetlla l'orella perquè escolti com un deixeble. El Senyor Déu m'ha parlat a cau d'orella i jo no m'he resistit ni m'he fet enrere: he parat l'esquena als qui m'assotaven i les galtes als qui m'arrancaven la barba; no he amagat la cara davant d'ofenses i escopinades. El Senyor Déu m'ajuda: per això no em dono per vençut; per això paro com una roca la cara i sé que no quedaré avergonyit.

► Salm responsorial (21)

R. *Déu meu, Déu meu, ¿per què m'heu abandonat?*

► Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis (Fl 2,6-11)

Jesucrist, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau. Havent-se fet semblant als homes i començant de capturar-se com un home qualsevol, s'abaixà i es feu obedient fins a acceptar la mort, i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom, perquè tothom, al cel, a la terra i sota la terra, doblegui el genoll al nom de Jesús, i tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor, a glòria de Déu Pare.

► Passió de nostre Senyor Jesucrist segons sant Lluc (Lc 22,14-23,56) (Fragment final)

Quan arribaren a l'indret anomenat Gòlgota, el crucificaren juntament amb els criminals, un a la dreta i un altre a l'esquerra. Jesús deia: † «Pare, perdoneu-los, que no saben el que fan». Es repartiren els seus vestits i se'ls jugaren als daus. La gent s'ho estava mirant. Les autoritats deien, rient-se'n: «Ell, que en salvava d'altres, que se salvà ell mateix, si és el Messies de Déu, l'Elegit». Els soldats també se'n burlaven: tot oferint-li vinagre, li deien: «Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix». Sobre d'ell hi havia un rètol que deia: «El rei dels jueus». Un dels criminals penjats a la creu, també li deia insultant-lo: «¿No ets el Messies? Salva't a tu mateix i a nosaltres». Però l'altre, renyant-lo, li respongué: «¿Tu que estàs sofrint la mateixa pena, tampoc no tens temor de Déu? I nosaltres ens ho mereixíem, perquè estem sofrint el càstig que ens correspon pel que hem fet, però aquest no ha fet res de mal». I deia: «Jesús, recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre Regne». Jesús li respongué: † «T'ho dic amb tota veritat: Avui seràs amb mi al paradís». Ja era cap al migdia quan s'estengué per tota la terra una foscor fins a mitja tarda: el sol s'havia eclipsat. La cortina que tancava el santuari, s'esquinçà per la meitat, i Jesús cridà amb tota la força: † «Pare, confio el meu alè a les vostres mans». I havent dit això, expirà.

(Aquí tothom s'agenolla, i fa una pausa.)

El centurió, després de veure el que havia passat, en donava glòria a Déu i deia: «És veritat: aquest home era innocent».

I tota la gent que era present en aquell espectacle, després de contemplar tot el que havia passat se'n tornava donant-se cops al pit. Tots els seus coneguts i les dones que l'havien seguit des de Galilea es mantenien a distància mirant-s'ho.

► Lectura del libro de Isaías (Is 50,4-7)

El Señor Dios me ha dado una lengua de discípulo; para saber decir al abatido una palabra de aliento. Cada mañana me espabila el oído, para que escuche como los discípulos. El Señor Dios me abrió el oído; yo no resistí ni me eché atrás. Ofrecí la espalda a los que me golpeaban, las mejillas a los que mesaban mi barba; no escondí el rostro ante ultrajes y salivazos. El Señor Dios me ayuda, por eso no sentía los ultrajes; por eso endurecí el rostro como pedernal, sabiendo que no quedaría defraudado.

► Salmo responsorial (21)

R. *Dios mío, Dios mío, ¿por qué me has abandonado?*

► Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Filipenses (Flp 2,6-11)

Cristo Jesús, siendo de condición divina, no retuvo ávidamente el ser igual a Dios; al contrario, se despojó de sí mismo tomando la condición de esclavo, hecho semejante a los hombres. Y así, reconocido como hombre por su presencia, se humilló a sí mismo, hecho obediente hasta la muerte, y una muerte de cruz. Por eso Dios lo exaltó sobre todo y le concedió el Nombre-sobre-todo-nombre; de modo que al nombre de Jesús toda rodilla se doble en el cielo, en la tierra, en el abismo, y toda lengua proclame: Jesucristo es Señor, para gloria de Dios Padre.

► Pasión de nuestro Señor Jesucristo según san Lucas (Lc 22,14-23,56) (Fragmento final)

Y cuando llegaron al lugar llamado «La Calavera», lo crucificaron allí, a él y a los malhechores, uno a la derecha y otro a la izquierda. Jesús decía: † «Padre, perdónalos, porque no saben lo que hacen». Hicieron lotes con sus ropas y los echaron a suerte. El pueblo estaba mirando, pero los magistrados le hacían muecas diciendo: «A otros ha salvado; que se salve a sí mismo, si él es el Mesías de Dios, el Elegido». Se burlaban de él también los soldados, que se acercaban y le ofrecían vinagre, diciendo: «Si eres tú el rey de los judíos, sálvate a ti mismo». Había también por encima de él un letrero: «Este es el rey de los judíos». Uno de los malhechores crucificados lo insultaba diciendo: «¿No eres tú el Mesías? Sálvate a ti mismo y a nosotros». Pero el otro, respondiéndole e increpándolo, le decía: «¿Ni siquiera temas tú a Dios, estando en la misma condena? Nosotros, en verdad, lo estamos justamente, porque recibimos el justo pago de lo que hicimos; en cambio, este no ha hecho nada malo». Y decía: «Jesús, acuérdate de mí cuando llegues a tu reino». Jesús le dijo: † «En verdad te digo: hoy estarás conmigo en el paraíso». Era ya como la hora sexta, y vinieron las tinieblas sobre toda la tierra, hasta la hora nona, porque se oscureció el sol. El velo del templo se rasgó por medio. Y Jesús, clamando con voz potente, dijo: † «Padre, a tus manos encomiendo mi espíritu». Y, dicho esto, expiró.

(Aquí todos se arrodillan y se hace una pausa.)

El centurión, al ver lo ocurrido, daba gloria a Dios diciendo: «Realmente, este hombre era justo». Toda la muchedumbre que había concurrido a este espectáculo, al ver las cosas que habían ocurrido, se volvía dándose golpes de pecho. Todos sus conocidos y las mujeres que lo habían seguido desde Galilea se mantenían a distancia, viendo todo esto.